

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Romany Vostrejšové a soudkyň JUDr. Mileny Opatrné a JUDR. [jméno] [příjmení] v právní věci žalobkyně [údaje o účastníkovi] [údaje o zástupci] proti žalovanému [údaje o účastníkovi] [údaje o zástupci], o ochranu osobnosti, o odvolání účastníků proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2010 č. j. 37 C 22/2009 – 51,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku o věci samé v odstavci I v části, v níž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni částku 400.000 Kč potvrzu je. V části, v níž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni ještě částku 600.000 Kč se mění tak, že se žaloba v této části zamítá.
- II. V odstavci II výroku o věci samé se tento rozsudek potvrzu je.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobkyni na nákladech řízení 48.644,80 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. [jméno] [příjmení], advokáta.
- IV. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. února 2010 č. j. 37 C 22/2009 – 51 uložil žalovanému, aby žalobkyni zaplatil 1, 000.0000 Kč na náhradě nemajetkové újmy a co do částky 1, 000.000 Kč žalobu zamítl. Žalovanému uložil, aby na náhradě nákladů řízení zaplatil žalobkyni k rukám jejího právního zástupce 30.771 Kč.

Soud prvního stupně vycházel z toho, že žalobkyně v žalobě na ochranu osobnosti uplatnila nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 2, 000.000 Kč s odůvodněním, že při dopravní nehodě dne [datum], kterou zavinil zaměstnanec žalovaného, [jméno] [příjmení], zemřel manžel žalobkyně [jméno] [příjmení]. Žalovaný byl tedy provozovatelem osobního automobilu, jímž

došlo ke způsobení dopravní nehody střetem s vozidlem řízeným [jméno] [příjmení], který na následky zranění zemřel. Řidič vozidla, zaměstnanec žalovaného [jméno] [příjmení], by odsouzen pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi č. j. 12 T 277/2007 – 200 ze dne 14. 1. 2008 pro trestný čin ublížení na zdraví podle ust. § 224 odst. 1, 2 trestního zákona k trestu odnětí svobody v trvání 20 měsíců, podmíněně odloženým na zkušební dobu v trvání 4 let a na stejnou dobu mu byl uložen trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel. Po zhodnocení všech provedených důkazů dospěl soud k závěru, že ze strany žalovaného došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobkyně, konkrétně do práva na soukromí. S ohledem na značnou intenzitu neoprávněného zásahu, který je neodčinitelný, prostředky morálního zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 obč. zák. nepostačují k tomu, aby byla přiměřeně vyvážena a zmírněna nastalá nemajetková újma na osobnosti žalobce, shledal předpoklady pro přiznání náhrady nemajetkové újmy podle ustanovení § 13 odst. 2 obč. zák., jejíž výši stanovil částkou 1, 000.000 Kč pro žalobkyni, kterou považoval za přiměřenou. Co do částky 1, 000.000 Kč pak žalobu zamítl. Při stanovení výše náhrady nemajetkové újmy přihlédl i k poměrům v rodině žalobkyně, k značné intenzitě a trvání zásahu, délce manželství, společného života, možné společné perspektivě dalšího soužití. Výrok o nákladech řízení odůvodnil ustanovením § 142 odst. 2 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podali odvolání žalobkyně i žalovaný.

Žalobkyně v odvolání, které směřovalo proti zamítavým výrokům ve věci samé, nesouhlasila se způsobem, jakým soud prvního stupně aplikoval ustanovení § 13 odst. 3 obč. zák., a jak zohlednil závažnost vzniklé nemajetkové újmy a okolnosti, za nichž došlo k neoprávněnému zásahu do jejích osobnostních práv. Zdůraznila, že právě rodinné vazby, které byly v řízení prokázány a které bylo možno hodnotit jako mimořádně dobré, jsou narušeny či zničeny smrtí manžela žalobkyně. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených zamítavých výrociích změnil a žalobě vyhověl.

Žalovaný napadl odvoláním vyhovující výroky ve věci samé a domáhal se jejich změny tak, že se žaloba zamítá. Nesouhlasil se závěry soudu prvního stupně, na jejichž základě přiznal žalobkyni náhradu nemajetkové újmy a zejména namítal, že výše přiznané náhrady je pro něj likvidační. V průběhu odvolacího jednání pak ještě poukazoval na své nepříznivé celkové poměry i na to, že způsobením dopravní nehody se jeho zaměstnanec dopustil excesu za který on, jako jeho zaměstnavatel, nemůže nést zodpovědnost. Ke svému odvolání připojil výsledkové listiny hospodaření svého podniku a poukázal na to, že je na hranici insolvence.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 212 o.s.ř., jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné, odvolání žalovaného je důvodné jen částečně.

Základním předpokladem odpovědnosti podle ustanovení § 13 obč. zák. je existence neoprávněného zásahu objektivně způsobilého narušit, popřípadě ohrozit osobnostní práva chráněná ustanovením § 11 a násl. obč. zák.

V dané věci odvolací soud přejímá skutková zjištění soudu prvního stupně, učiněná z jím provedených důkazů a sdílí i jeho právní názor z hlediska ustanovení § 11 a násl. obč. zák., že jednáním žalovaného, které bylo rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi č. j. 12 T 277/2007 – 200 ze dne 14. 1. 2008 kvalifikováno jako trestný čin ublížení na zdraví podle ust. § 224 odst. 1, 2 trestního zákona, došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobkyně, konkrétně do práva na soukromí, jehož součástí je i rodinný život. Ten byl v důsledku úmrtí [jméno] fundy, manžela žalobkyně, zcela nereparovatelným způsobem narušen. S ohledem na značnou intenzitu neoprávněného zásahu, spočívající v jeho neodčinitelnosti žádnými prostředky morálního zadostiučinění, odvolací soud shodně se soudem prvního stupně dovozuje, že jsou splněny předpoklady pro přiznání náhrady nemajetkové újmy v penězích podle ust. § 13 odst. 2 obč. zák.

Podle ust. § 13 odst. 3 obč. zák. výši náhrady (nemajetkové újmy v penězích) určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva (na ochranu osobnosti) došlo.

Předně je třeba uvést, že v případě, kdy dojde k úmrtí tak, jak tomu bylo v dané věci, žádné zadostiučinění, tedy ani finanční, nemůže nikdy odčinit vzniklou újmu. Smyslem náhrady nemajetkové újmy v penězích nemůže být reparace, ani případná sankce, ale je jí pouze zmírnění vzniklé újmy, přičemž i při stanovení této náhrady platí hledisko přiměřenosti obsažené v ustanovení § 13 odst. 1 obč. zák. Hledisko přiměřenosti se pak posuzuje komplexně k celkovému zadostiučinění, kterého se dotčené osobě dostává.

V dané věci došlo k neoprávněnému zásahu do práva na soukromí žalobkyně, jehož součástí je i rodinný život, spočívající v naplňování a rozvíjení vzájemných vazeb s životním partnerem. Ten v dané věci byl v důsledku úmrtí manžela žalobkyně narušen zcela nereparovatelným způsobem, takže přiznání náhrady nemajetkové újmy v penězích bylo plně na místě. Otázkou byla pouze výše náhrady této újmy. Základním kritériem pro její stanovení je § 13 odst. 3 obč. zák., podle něhož výši náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo. Při stanovení její výše platí rovněž hledisko přiměřenosti dané § 13 odst. 1 obč. zák., které je třeba posuzovat komplexně k celkovému zadostiučinění, kterého se dotčené osobě dostává. Při stanovení výše náhrady nemajetkové újmy odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, přihlížel i k zadostiučinění, kterého se žalobkyni dostalo již trestním odsouzením zaměstnance žalovaného. Zároveň bylo nutné přihlídnout i k tomu, že se jednalo o nedbalostní jednání, nebyla prokázána závada na vozidle, nebo takový stav, který by mohl umocňovat zavinění žalovaného. Žádná taková okolnost shledána nebyla. Zaměstnanci žalobce byl uložen i trest zákazu výkonu povolání řidiče na dobu 4 let. Vzhledem k shora uvedenému proto za odpovídající konkrétním okolnostem dané věci považuje odvolací soud na náhradě nemajetkové újmy jako přiměřenou částku 400.000 Kč. V důsledku toho napadenou část vyhovujícího výroku rozsudku soudu prvního stupně částečně podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil tak, jak uvedeno ve výroku rozsudku a částečně podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Odvolací soud podle § 224 odst. 2 o.s.ř. rozhodl i o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 3 o.s.ř., když výše náhrady nemajetkové újmy závisela na úvaze soudu. Tyto náklady, na něž žalobci vzniklo právo, představuje odměna za zastoupení podle § 6 odst. 1 písm. a/ vyhl. č. 484/2000 Sb. ve výši 25.000 Kč, tři náhrady hotových výdajů po 300 Kč, náhrada za promeškaný čas ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 a § 14 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb.), cestovné ve výši 704 Kč, 20 % DPH v částce 5.440,80 Kč a účelně vynaložený soudní poplatek v částce 16.000 Kč, celkem 48.644,80 Kč.

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 150 o.s.ř., když v odvolacím řízení žalobkyně v podstatě nebyla úspěšná, ale s ohledem na předmět řízení, její rodinné a majetkové poměry, dospěl k závěru, že tyto okolnosti výrok o nepřiznání práva na náhradu nákladů odvolacího řízení žalovanému odůvodňují.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku v části, jíž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, je dovolání přípustné.

V části, v níž byl potvrzen, dovolání přípustné není, ledaže dovolací soud dospěje k závěru, že jde o rozhodnutí významné po právní stránce. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení rozsudku k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Praha 12. dubna 2011

JUDr. Romana Vostrejšová
předsedkyně senátu